

Funded by
the European Union

ZBORNIH KRATKIH PRIČA „ZAŠTO ŽELIM DA SE MOJ GLAS ČUJE“

UVOD

Mladi koji žive u ruralnim sredinama često imaju osjećaj da se njihov glas ne čuje dovoljno u procesima donošenja odluka koje izravno utječu na njihov život – od obrazovanja i zapošljavanja do kvalitete života u lokalnoj zajednici. Odluke se donose, ali mladi rijetko sudjeluju u njihovom oblikovanju.

Projekt *Take action! Because, who if not you? (Pokreni se! Jer tko, ako ne ti)* pokrenut je upravo kako bi se to promijenilo. Vjerujemo da su mladi ključni nositelji promjena, da imaju pravo biti saslušani te da njihova perspektiva mora biti sastavni dio javnih politika – na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

Javni poziva za pisanje kratke priče na temu „Zašto želim da se moj glas čuje“ pokrenut je s ciljem da mladi izraze svoje stavove i mišljenje te progovore o pitanjima:

Što za tebe znači imati glas u društvu i sudjelovati u demokratskim procesima?

Zašto je važno da mladi budu aktivno uključeni u donošenje odluka na lokalnoj razini?

Koju bi promjenu želio/željela u svojoj zajednici i kako bi aktivnije sudjelovanje mladih moglo tome doprinijeti?

Priče koje slijede nisu samo literarni radovi – one su autentični glasovi mladih. One predstavljaju vrijedan uvid donositeljima odluka u stvarne potrebe, izazove i potencijale mladih u ruralnim sredinama, ali i podsjetnik da promjene započinju onda kada se netko usudi progovoriti.

Moj Glas

Za mene moj glas i drugi glasovi mladih znači da možemo samostalno utjecati na promjene u našem društvu da se uključujemo u sve. Odrasli uvijek odlučuju umjesto nas iako mi samostalno ili zajedno se možemo dogovarati i doneti neke odluke. Također zbog svoje dobi, starije osobe smatraju sebe kao nešto više nego što uistinu jesu. Smatraju kako su njihove ideje, planovi i sve ostalo više prihvatljivo, nas mlade se smatra neiskusnima, nezrelima, te u tom pogledu nas nitko neće saslušati za naše ideje ili naše razgovore na takve teme neće shvaćati ozbiljno. Nama je važno isticati naše ideje i mišljenje zbog utjecanja na promjene, npr ako u nekoj školi nema recikliranja, mladi mogu to uočiti i izraziti svoje mišljenje jer tako se može postići rješavanje problema, i sa samim tim glasom stvaramo razgovore sa ostalima. Željela bih da svi mladi imaju pravo na svoj glas, da samostalno odlučuju o svojim odlukama, da se čuje i njihovo znanje koje bi poboljšalo našu budućnost, na našem lokalnom području više natječaja za mlade poljoprivrednike te da svi mladi mogu sudjelovati i imati priliku da ostvare nešto za svoj OPG jer ima dosta mladih kojima to nije omogućeno ili da jedna mlada osoba nije ni jednom dobila natječaj.

Autor: L.R. (Aljmaš planina, HR)

Zašto želim da se moj glas čuje

Imam 18 godina i živim u malom mjestu Bobota. Mislim da je glavno pitanje koje muči nas mlade je: Zašto se nas ne pita, zašto donose odluke bez nas i umjesto nas? Razgovor sa roditeljima oko novca, posla i općenito odrastanja većinom ide ovakvom rečenicom "vi ste još mali pa ne možete razumjeti". Dokad ćemo biti mali i do kada nas se neće čuti a ni pitati. Želim učestvovati u novim idejama, učiti o načinima kako jedan biznis funkcionira, reći svoje mišljenje, pa čak i ako pogriješim. Ne samo ja već svi mladi žele da ih se čuje, ne želimo čekati da netko donese odluku umjesto nas. Ne želim da sve bude po mom, želim da svi odrasli a općenito roditelji da me pitaju da li se slažem sa tim, da li bi ja nešto dodala...? Jer vjerujem da i mi možemo napraviti i osmisliti nešto dobro možda čak bolje nego neki odrasli samo nam se treba dati prilika.

Autor: N.V. (Bobota, HR)

Zašto je važno da se moj glas čuje

Mene kući ni tata ne sluša, a na poslu kad dam neki prijedlog često me samo ignorira. Imam osjećaj kao da moje mišljenje uopće ne vrijedi ili kao da se podrazumijeva da nemam što pametno reći. Slično je i na treninzima – tamo me pomalo ignoriraju jer sam najmlađi u ekipi, pa onda s vremenom jednostavno zašutim, iako imam što reći.

Imam 18 godina i smatram da je važno da i mi mladi imamo svoj glas i da nas se barem ponekad sasluša. Ne tražimo da se uvijek odlučuje po našem, nego da budemo uključeni u razgovor i proces donošenja odluka. To je važno za naš razvoj, samopouzdanje i osjećaj samostalnosti. Ako se mlade stalno ignorira, teško je naučiti preuzeti odgovornost i vjerovati u sebe.

Autor: S.Đ. (Dalj, RH)

Glas mladih je bitan

Imam 18 godina živim u Dalju u Općini Erdut. U našoj općini je problem jer se mladi ne doživljavaju i niko ne obraća pažnju na naše probleme. Ja mislim da to nije najbolje jer na mladima svijet ostaje i trebalo bi se nas početi slušati i naše prijedloge. Stariji imaju svoje probleme i zato ne doživljavaju naše. Ja mislim da se mi mladi sami trebamo zauzeti za sebe i početi se uključivati u stvari koje se događaju u našoj Općini jer će nas jedino tako početi doživljavati i možda poslušati nekad, jer ako budemo čekali na starije uvijek ćemo biti tu gdje smo sad. Ja sam bio u kajakaškom klubu i tamo su samo stariji imali pravo glasa nikad moji prijatelji i ja nismo odlučiti o nečemu npr. Putovanja, treninzi, o uređenju kluba i slično. Dok je na mom OPG-u to sve drugačije ja odlučujem šta ću raditi i kako naravno moji roditelji mi uvijek daju savjet što je bolje i zašto ali ja odlučujem o svemu npr što će moći sijati kakvi su nam planovi za prestojeću godinu što ćemo sve graditi u toj toj godini, koliko ćemo hraniti bravaca za zimu, hoćemo tovit piliće i slično. Na opg-u radim sve hranim životinje idem na njihovu pripremu hranu za stoku. Namirujem i prije škole ustajem u pola 6 i ležem jako kasno kad sve poslove završim.

Autor: M.V. (Dalj, HR)

Naš glas, naša budućnost

Za mene imati glas u društvu znači imati pravo da kažem šta mislim i da znam da će neko moje mišljenje shvatiti ozbiljno. Volela bih da mi, mladi, imamo glas jer se upravo mi svakodnevno susrećemo sa problemima koji utiču na naš život. Mi najbolje razumemo izazove sa kojima se suočavamo, jer ih proživljavamo iz dana u dan.

Smatram da je važno da mladi budu aktivno uključeni u donošenje odluka na lokalnom nivou, jer odluke koje se danas donose oblikuju svet u kome ćemo sutra živeti. Naše mišljenje može doprineti stvaranju boljeg sutra, jer svet ostaje na mladima i upravo zato je važno da budemo uključeni već sada, a ne tek u budućnosti. Kada mladi učestvuju u odlučivanju, donose se odluke koje su bliže realnim potrebama i savremenom načinu života.

Promena koju bih volela da vidim u svojoj zajednici jeste veće uvažavanje mišljenja mladih. Aktivnije učešće mladih može doprineti odgovornijem društvu i jačanju svesti da svako ima pravo i obavezu da učestvuje u izgradnji zajednice u kojoj živi. Kada nam se pruži prilika da imamo glas, postajemo svesniji svoje uloge i spremniji da menjamo stvari na bolje.

Autor: U.P. (Dalj, HR)

Zašto bi bilo dobro da čujemo što to mladi imaju za reći?!

Mislim da bi djeca, koja već počinju biti odrasli, trebala imati više poštovanja i razumijevanja od onih koji su već odrasli, jer, iako oni imaju iskustva i sve to, nekad nije dovoljno imati samo iskustvo. Danas mnogo djece, poput mene i ostalih, ima bolji uvid u život nego oni koji su stariji, a pogotovo mi koji smo tek punoljetni znamo koje bi se stvari možda mogle poboljšati.

Svijet se ne mijenja preko noći, ali svaka promjena počinje od pojedinca – od odluke da budemo hrabriji kad je teško, iskreniji prema sebi i drugima i dovoljno zreli da stanemo iza svojih izbora. Možda ne možemo odmah promijeniti sve oko sebe, ali možemo promijeniti način na koji reagiramo, razmišljamo i djelujemo, a upravo tu počinje pravi pomak.

Autor: M.B. (Erdut, HR)

Imam i ja pravo glasa

U školi učimo što je demokracija. Učimo da izbori postoje zato da bi se čuo glas građana i da svatko ima pravo sudjelovati u odlučivanju. Učimo kako bi sustav trebao funkcionirati. U stvarnom životu često imam osjećaj da se neki glasovi ne čuju – posebno glasovi mladih. Imam uskoro šesnaest godina. Nemam pravo glasati, ali imam pravo vidjeti, razmišljati i pitati. Znam što se događa u mjestu u kojem živim. Vidim stvari koje možda lokalna samouprava ne vidi ili ne želi vidjeti. Vidim napuštene životinje koje lutaju selom. One nemaju glas, ali mi ga imamo. Ako nitko ne govori o njima, problem ostaje isti. Vidim rupe na cestama koje svi zaobilazimo i na koje smo se već navikli, kao da su normalne. A nisu. Vidim i stare ljude. Same. Bez pomoći. Bez drva za zimu. Oni se često neće javiti, jer imaju ponosa. To je ponosna sirotinja – ljudi koji ne traže, ne kukaju i ne mole. To su moji susjedi. Upravo zato netko mora govoriti umjesto njih. Ako šute oni, ne smijemo šutjeti mi. Vidim i svoju baku. Živi od minimalne mirovine. Za mene uvijek ima nešto, ali često se pitam kako. Odriče se od sebe da bi meni dala. I nije jedina. Većina starijih ljudi ima isti problem, samo su ga prihvatili i naučili živjeti s tim. A upravo za njih se trebamo boriti. Moje kolegice od dvadeset godina imaju druge brige. Neke nisu u školi, ne studiraju, nemaju posao. Nitko ih ne pita kako dalje, kome se mogu obratiti i tko im može pomoći. Kao da su ispale iz sustava. Mladi se ne pozivaju na sastanke sa lokalnom samoupravom. Ne razgovara se s nama. Lokalna vlast ne obilazi škole, ne sluša vijeće učenika. A mi bismo imali što reći. Mi primjećujemo. Mi živimo ovdje. Prečesto sve staje na teoriji. Sve znamo, sve prihvaćamo i kažemo: “Tako nam je kako nam je“, ali ne možemo i ne smijemo to dopustiti. Treba nam naš kutak. Prostor u kojem ćemo reći što vidimo i osjećamo. Prostor u kojem će se naš glas čuti prije nego što postanemo odrasli koji su odustali. Promjene ne počinju kad dobiješ pravo glasa na izborima. Promjene počinju kad te netko napokon posluša.

Želim da netko posluša što ja želim. Želim promjene!

Želim Općinu bez napuštenih i ostavljenih životinja, želim noću sigurno cestom hodati, želim starima lijepe mirovine, želim pomoć za poljoprivrednike, želim siguran promet, želim lokalnu samoupravu na kavi s Vijećem učenika....Želim da se moj glas čuje!

Autor: T.J. (Bijelo Brdo, HR)

Zašto želim da se moj glas čuje

Nije uvijek lako donijeti pravu odluku, zapravo se često pitam što je i postoji li neka prava idealna odluka koja će svačiji život učiniti boljim, hoće li svakoga od nas ta odluka ispuniti i potaknuti da činimo bolje i više. Sve su to univerzalne i relativne stvari, ali da bismo postigli nešto kao društvo nužno je da krenemo prvenstveno od sebe, da vidimo i one neke najmanje pomake kod nas samih. Danas si možda pročitao jednu stranicu knjige više nego jučer, bravo, to je svakako jedan korak i plus za tebe, već si bolji nego jučer. Ako na sve gledamo samo crno ili samo bijelo, ne valja, to nije dobro, tako nigdje nećemo stići. Važno je ostati pozitivan s dozom kritičkog razmišljanja.

Mladi su u današnje vrijeme često zatvoreni i nezainteresirani, a naročito ako su u nekim situacijama imali neugodna iskustva i ako su izgubili povjerenje. I sama pripadam u mlado stanovništvo, a mogu da primijetim da sam jedna od rijetkih koju zanima šta se dešava u svijetu oko mene i tko zapravo „drma“ ovaj svijet, tko vlada njime. Da bismo došli do tog nivoa moramo krenuti od najmanje razine, lokalne razine. Što činimo za našu lokalnu zajednicu, koliko smo predani njezinom napretku? U redu je da nam se nešto ne sviđa, ali tada trebamo jasno prepoznati problem i zajedno raditi na njegovom rješavanju. Mnogi ljudi, i mladi i stariji, ne izlaze na izbore jer smatraju da njihov jedan glas ne može ništa promijeniti, da su samo kap u moru. No to nije točno, već upravo te pojedinačne „kapi“ zajedno čine more i svaka od njih ima svoju važnost. Hrvatska je demokratska država, ali hajde da ne bude to samo na papiru, važno je da postanemo aktivni građani, a pogotovo mi mladi koji treba da unesemo novu energiju i perspektivu u tu cijelu priču. Ako su građani aktivni, vlast postaje odgovornija, a društvo pravednije. Samo zajedničkim trudom i radom možemo da se vinemo u visine i da počnemo jedni druge gledati s poštovanjem, bez obzira na različitosti mišljenja. Zašto da dozvolimo da drugi odlučuju u naše ime, mi smo sadašnjost i budućnost naše države i društva i treba to da pokažemo i da nastojimo stvoriti sebi idealno mjesto za život i da nas veže jedno nebo. Mali kružić na biračkom listiću može učiniti veliku promjenu i učiniti da se osjećamo pripadnicima zajednice u kojoj živimo. Bez sudjelovanja mladih, demokratski procesi ostaju nepotpuni i udaljeni od stvarnih potreba nove generacije. Često neki od nas tvrde da se njihov glas ne čuje i da vječito žive u sjenci nekih „većih“ i „boljih“, a i sami znaju da nisu ni pokušali biti glasni. Naša Općina Erdut nije velika niti prebogata mladim stanovništvom, ali to treba da uzmemo kao našu prednost. Glavni problem naše općine je slaba povezanost s Osijekom i Vukovarom koji su prvi veći gradovi, pa se za treninge i slične aktivnosti moramo snalaziti sami. Nedostaje više zabavnih i kulturnih sadržaja. Naše komunalno poduzeće vodi brigu o izgledu i okolišu naše općine, ali pojedinci uništavaju to. Naša općina dosta je turistički posjećena, ali ipak nedovoljno iako imamo veliki turistički potencijal – kuća Milutina Milankovića, Erdutska kula, Dunav i plaža, parkovi, arheološko nalazište, vinarije i sl. Potrebna je bolja promocija.

Zato želim da se moj glas čuje, ali ne zato što mislim da znam sve odgovore, nego zato što vjerujem da svatko od nas nosi dio rješenja. Ako želimo promjene u svojoj općini, državi i društvu, moramo biti spremni istupiti, predložiti, sudjelovati i preuzeti odgovornost. Naša Općina Erdut ima problema, ali ima i ogroman potencijal, a na nama mladima je da ga prepoznamo, zaštitimo ono što imamo i borimo se za ono što nam nedostaje. Moj glas je možda samo jedan, ali zajedno s drugima može postati snaga koja pokreće promjene jer društvo napreduje tek onda kada se svi usudimo govoriti i djelovati.

Autor: T.S. (Dalj,HR)

Mjesto koje volim, ali u kojem želim više

Volim svoje mjesto. Volim mir, prirodu, Dunav i osjećaj da se svi poznajemo. Ali voljeti mjesto ne znači zatvarati oči pred onim što mu nedostaje. A nama, mladima, nedostaje prostor i doslovno i simbolično. Prvo, nedostaje nam prijevoz. Ako želimo otići u Osijek ili Vukovar, moramo ovisiti o roditeljima ili rijetkim linijama koje ne odgovaraju stvarnim potrebama mladih. Pogotovo ljeti, kada imamo vremena, ali nemamo kako otići negdje. Kako da budemo aktivni ako nemamo prijevoz? Kako da sudjelujemo u radionicama, koncertima, događajima, ako do njih ne možemo doći? Pričamo o ostanku mladih, ali mobilnost je osnovna stvar. Bez prijevoza nema slobode. A bez slobode nema ni sudjelovanja. Drugo, nedostaje nam ljeto. Ne ono kalendarsko, nego ljeto koje se pamti. Ljeto u kojem se okupljamo, smijemo, plešemo, upoznajemo nove ljude. Postoje tradicionalne manifestacije i to je lijepo. Ali gdje su sadržaji za mlade? Gdje su koncerti barem jednom mjesečno? Zašto ne bismo imali pozornicu na kojoj će nastupati poznati izvođači, gdje ćemo moći ludovati, pjevati i dokazati da se znamo zabaviti? Često slušamo kako stariji govore da se mladi danas “ne znaju zabaviti”. A jesu li nam dali priliku? Jesu li nam dali prostor? Možda nam nedostaje i pravi trg mjesto okupljanja. Ne samo klupa ili park, nego prostor koji je namijenjen susretima, događanjima, koncertima, projekcijama filmova, plesnim večerima. Mjesto gdje ćemo se osjećati kao dio zajednice, a ne kao da smetamo. Nedostaju nam i plesni klubovi, radionice, aktivnosti kroz koje možemo izraziti energiju i kreativnost. Neki mladi žele plesati, neki svirati, neki organizirati događaje. Ali ako nema prostora i podrške, ideje ostaju samo ideje. I onda se pitamo zašto mladi odlaze. Možda ne odlazimo zato što ne volimo svoje mjesto. Možda odlazimo jer nemamo gdje rasti. Ne želim otići jer nemam autobus. Ne želim otići jer nemam gdje provesti ljeto. Ne želim otići jer nemam gdje plesati, pjevati i biti mlada. Želim ostati. Ali želim i živjeti. Ne govorim ovo iz ljutnje. Govorim iz brige. Jer ako mi mladi ne kažemo što nam nedostaje tko će? Ako ne predložimo koncerte, trg, plesne klubove i bolji prijevoz hoće li itko drugi znati da nam to znači? Možda su to “male stvari”. Ali male stvari čine razliku između mjesta u kojem samo živiš i mjesta u kojem stvarno pripadaš. A ja želim pripadati.

Autor: M.R. (Dalj, HR)

Zašto želim da se moj glas čuje

Ja sam Una, imam petnaest godina i živim u Dalju. To je mjesto koje volim jer je mirno, blizu prirode i ljudi se međusobno poznaju.

Ovdje sam odrasla, ovdje sam išla u školu i ovdje zamišljam svoju budućnost. Ali kako postajem sve starija i starija, sve češće počinjem razmišljati o tome koliko se zapravo čuje glas mladih u našoj zajednici. Ne mislim da nas se namjerno ignorira, ali često imam osjećaj da se odluke donose bez da se pita one na koje se najviše odnose. Mladi su stalno spominjani kao “budućnost”, ali rijetko kao sadašnjost. A ja vjerujem da i sada imamo pravo sudjelovati. Kroz razgovore s vršnjacima shvatila sam da nisam jedina koja tako razmišlja. Mnogi osjećaju da nemamo dovoljno prostora za izražavanje ideja, prijedloga ili problema. Nedostaje više sadržaja za mlade, više aktivnosti u kojima bismo mogli sudjelovati i pokazati što znamo i možemo.

Kad netko i pokuša nešto predložiti, često se to doživi kao neozbiljno ili nerealno. Razumijem da nije sve jednostavno organizirati i da postoje pravila i ograničenja. Ali jednako tako vjerujem da bez pokušaja nema ni promjene. Ako se mlade ne uključi u razgovor, kako ćemo naučiti odgovornost i aktivno sudjelovanje u društvu? Osim toga, važno je da se mladi osjećaju prihvaćeno i saslušano. Kada znaš da tvoje mišljenje ima težinu, tada se više trudiš, više poštuješ zajednicu i osjećaš veću povezanost s mjestom u kojem živiš. Zato želim da se moj glas čuje ne da bih se isticala, nego da bih bila dio dijaloga. Smatram da mladi u Dalju mogu doprinijeti dobrim idejama, energijom i perspektivom koja je drugačija, ali jednako vrijedna. Sudjelovanje mladih u zajednici ne mora biti nešto veliko i komplicirano. Ponekad je dovoljno otvoriti prostor za razgovor, organizirati susret ili saslušati prijedlog bez predrasuda. Time se gradi povjerenje i osjećaj zajedništva.

Imam petnaest godina i svjesna sam da još puno toga učim. Ali to ne znači da nemam pravo razmišljati, predlagati i željeti bolje za mjesto u kojem živim. Vjerujem da se društvo razvija onda kada svi imaju priliku biti dio njega. Zato želim da se moj glas čuje. Hvala.

Autor: U.R. (Dalj, HR)

Moj glas nije buka – to je pravo

Moj glas je dugo bio tih. Ne zato što nijesam imala šta da kažem, već zato što sam vjerovala da moje riječi ništa ne mijenjaju. Govorili su mi da drugi znaju bolje, da je lakše prepustiti odluke onima koji su glasnjiji, stariji ili moćniji. Tako sam ćutala i gledala kako se moj život polako oblikuje bez mene. Jednog dana sam Ipak shvatila da ćutanje baš i ne znači neutralnos. Svaki put kada nijesam rekla šta mislim, neko drugi je to učinio umjesto mene. Svaki put kada sam okrenula glavu, prihvatila sam odluku koja nije bila moja. Tada sam prvi put zaista razumjela značenje rečenice: moj glas je moje pravo da odlučujem. Moj glas nije samo zvuk. On je moj stav, moje iskustvo, moja nada i moj strah. On je dokaz da postojim kao jedinka i da imam pravo da biram put kojim ću ići. Kada govorim, ne tražim da svi misle kao ja, već da me čuju i poštuju. Još u srednjoj školi moj glas je bio stavljen na probu. Oko mog invaliditeta bilo je mnogo šapata, podijeljenih mišljenja i tihih presuda. Neki su vjerovali da neću moći mnogo. Neki su mislili da treba da budem zahvalna na onome što mi se „pruži“. Bila sam sama u borbi sa tim pritajenim pogledima — pogledima koji nijesu govorili naglas, ali su govorili dovoljno. U njima sam čitala sumnju, sažaljenje i unaprijed donesene presude. To nijesu bile riječi, ali su boljelo više od riječi. Ti pogledi su me unaprijed osuđivali i ograničavali, crtali granice prije nego što sam i pokušala da ih pređem. Tada sam shvatila da ne mogu promijeniti tuđe stavove preko noći, ali mogu odlučiti da moj život ne bude određen tuđim sumnjama. Imala sam dar za pisanje, ali i strah — da li će iko ikada čuti moje riječi? Uprkos tome, počela sam javno da govorim o diskriminaciji, o pravima, o potrebi da se mladi uključe u odluke koje se tiču njihovih života. Pero mi je donijelo promjene, otvorilo prostor da budem vidljiva. Shvatila sam da aktivno građanstvo ne počinje velikim govorima, već hrabrošću da se progovori onda kada je najlakše ćutati. Naučila sam da moj glas ima smisla i kada je tih, i kada drhti, i kada se razlikuje od većine. On me podsjeća da imam pravo da kažem „da“ i pravo da kažem „ne“. Da se složim, ali i da se suprotstavim. Da postavim pitanje. Da tražim objašnjenje. Da učestvujem u donošenju odluka koje oblikuju moj život i život moje zajednice. Jednom sam od jedne dobre osobe čula rečenicu: „Ti ćeš daleko dogurati.“ Tada sam prvi put osjetila da moj glas nije slabost, već snaga. Svaka mlada osoba može biti pokretač promjene — ali samo ako joj se pruži prilika da učestvuje, da bude saslušana i uvažena. Zato – pitaj me prije nego što odlučiš u moje ime. Uključi me u razgovor. Daj mi pravo da učestvujem, a ne samo da posmatram. Jer moj glas nije buka. On je moje pravo.

Autor: N.M. (Berane, ME)

Zašto želim da se moj glas čuje

Neretko zastupljeno mišljenje da jednu demokratsku državu čine samo otvoreni i slobodni izbori je pogrešno. Demokratija još od svog nastanka pa do danas u svojoj biti sadrži pojam vladavine naroda, odnosno iskazivanje volje naroda i sve institucije koje su skrojene u okviru iste trebalo bi da obezbeđuju kolektivno zadovoljstvo. Da bi stvari funkcionisale harmonično potrebno je da postoje građani koji će upravljati institucijama a kojima je prethodno obezbeđeno političko obrazovanje. Trenutno zastupljena apatija kod mladih ljudi utiče na budućnost čitave populacije ako se ovakav trend nastavi. Zato kroz ovaj rad želim da istaknem važnost političkog obrazovanja pre samog sticanja biračkog prava ali i celoživotno informisanje o političkim događajima, jer stičem utisak da su se građani distancirali od tema koje direktno utiču na kvalitet njihovih života.

Sveobuhvatnom analizom stičem utisak da su sve demokratske institucije na broju ali da je njihova odgovornost prema građanima birokratski zarobljena. Odgovor društva na to su "reciprocitetne mere" odnosno, potpuno odsustvo poverenja kao i želje za učestvovanjem u političkim igrama koje su skrojene od partijske a ne pravne države. Krajnjim rezultatom jedini i najveći gubitnik je javni interes čiji su igrači građani.

Nepremostivi jaz između države i društva najizraženiji je u odnosu sa mlađom populacijom na koju utiče proces ubrzane modernizacije sveta. Dakle, zastareli model političke komunikacije koja se minimalno ostvaruje najčešće kroz tradicionalne obrazovne procese mora biti zamenjen ukoliko želimo da motivišemo mlade ljude da iskoriste svoja politička prava i ostanu u svojoj zemlji.

Kao što rekoh, čitava situacija stvara nezadovoljstvo, bezvoljnost za preduzimanjem konkretnih akcija i želju za ostvarivanjem samoaktuelizacije u nekim drugim, razvijenim zemljama sveta. Takve sisteme karakteriše pre svega prepoznavanje i postavljanje obrazovanja u središnje mesto strategija za razvoj i napredak društva kao i velika budžetska ulaganja u javno obrazovanje kao investiciju kojom se kupuje položaj u prvim redovima svetskih sila.

Postojanje jasno definisanog organa za mlade omogućilo bi adekvatno posredovanje između države i zastupljenih vrednosti, potreba, interesovanja i želja omladine. U tom slučaju, kao što je navedeno u nacrtu Strategije za mlade 2023-2027. godine Ministarstva sporta i mladih Crne Gore, postojali bi korisnici budžetiranja koji bi odgovorno usmeravali sredstva ka ispunjavanju akcionog plana omladinske politike.

Energija mladih ostaje skrivena sve dok joj se ne otvore vrata poverenja i podrške, nakon čega ona postaje jedan od ključnih pokretača zajednice. Kroz saradnju Ministarstva sporta i mladih Crne Gore, lokalne samouprave i UNDP-a stvoren je snažan primer aktivne zajednice a to je Omladinski klub u Kotoru koji nije osnovan radi otvorenog političkog delovanja ali svojim članovima pruža priliku da steknu prva iskustva u donošenju odluka i saradnji sa institucijama vlasti.

Mlada snaga oduvek je bila pokretač velikih promena koje su u periodu nastanka bile usmerene na budućnost. Danas, najveći izazovi su joj tehnološki napredak i postignuća koja postaju potpuno nezamisliva čak i za savremenog čoveka. Međutim, volela bih da ovaj rad završim citatom koji će nas ohrabriti u daljoj borbi za demokratske vrednosti društva : "Najbolji način da predvidimo budućnost je da je stvorimo" - Abraham Linkoln.

Autor: A.V. (Berane, ME)

Važnost sudjelovanja mladih

Narodna izreka kaže da na „Mladima svijet ostaje”. Ovu konotaciju često naglašavaju oni koji usmjeravaju proces socijalizacije. Upravo me ta srednjoškolska profesorska premisa motivisala da se i moj glas čuje. Učešćem mladih u procesu socijalizacije, uprkost njenim ograničenjima i normama, postajemo društveno afirmisani članovi zajednice. Mi smo zastupnici tradicije, poznavaoi društvenih normi i nosioci humano-demokratskog djelovanja.

Međutim postavlja se pitanje: da li samo formalno egzistiramo, bez javnog čina obraćanja i učešća, kao pasivni učesnici o odlukama koje imaju direktno uticaja na mlade? Mi smo referentna grupa koja duboko zalazi u pore sistema i sistem doživljava neposredno. Mladi, pored propisanih uloga teže i stečenim ulogama, koje su inovativne. Svako od nas nosi viziju budućeg života, sa jedne strane želju za sigurnošću, mirom i blagostanjem, a sa druge strane, potrebu za ostvarivanjem datoga onako kako mi doživljavamo harmoničnim i stabilnim. Crnogorsko društveni sistem, koji teži poretku demokratskog sistema, mladi su suočeni s izazovima. U kontekstu multikulturalizma i akulturacije, putem medija upoznajemo se sistemima drugih, svjesni njihovih prednosti na polju mladih kao saučesnika, ali i njihovih ograničenja. Kričička nastrojenost mladih je prisutna i uglavnom zahtijeva dijalog u svojoj zajednici a i šire, ali on izostaje. Takva situacija stvara zabludu da je pasivnost prihvatljiv društveno ponašanje, što vodi stagnaciji u ličnom i profesionalnom razvoju. Zabluda se često normalizuje, dovodeći mlade u stanje potisnutosti i krajnosti konformizma. Pa može doći do doživljavanja pojava, koje su neprihvatljive kao razumne. Deklaracija o ljudskim pravima, definiše ne učešće u javnom životu kao kršenje ljudskih prava. Učešće mladih u političkoj i građanskoj sferi je od vitalnog značaja za napredak društva. Odluke koje se donose kao i izmjene ili dopune zakona neposredno utiču na mlade koji se tek profesionalno orijentišu. Reakcije onih na koje se to donosi ili mogućnost dopuna izostaje. Svedene su na tiho prihvatanje umjesto mogućnosti dijaloga i zalaganja.

Mladi, posmatraju svijet iz svih uglova od klimatskih promjena, ekonomskog neobzirnog razvoja, pacifičkih ideja do socijalnih problema. U trenucima neodgovornog i nepravednog postupanja, radjaju se ideje o pravednijem i humanijem djelovanju. Često bivamo obeshrabreni kako sistem u stvarnosti tako ne funkcioniše. Naše vizije djeluju nemoguće i neostavrive. Stratifikacija društvena je prisutna, ali reakcija nižih izostaje kao i uključenost. Promjena je jednostavna. Mi mladi možemo da socijalizujemo svijest o društvenim promjenama i rizicima ili urbanizaciji koje one donose. Mi smo neposredno sočivo društva. Svako od nas nosi različitu priču i doživljava okoline i aspekta za koje bi se mogao zalagati.

„Obrazovanje je moć koje mijenja svijet” - Nelson Mandela. Moć koja nam omogućava da se svestrano i progresivno zalažemo za zajednicu. Cilj bi bio da se mjenjenje mladih uzme u obzir, sa ciljem transparentnosti i vrhovne estetike u očuvanju i razvoju naše zajednice a zajedničkim snagama u ime naše planete Zemlje.

Mi smo ciljna grupa, zato želim o datom polemisati i ostvarivati nove pozicije koje ce biti progresivne za društvo a ponajviše nove i inovativne, a krajnja svrha bi bila omogućiti mladima da svoje vizije putem kritičko opravdanog modela sprovedu u djelo.

Autor: J.L. (Berane, ME)

Pobuna u pepelu vječitih razdora

Postoji nešto toliko nepravedno u načinu na koji se Sunce rađa iznad ovog svijeta. Različitost u našem svijetu nije bogatstvo, iako bi tako trebalo da bude, već je mnogim nedužnim ljudima ona neprijatelj koji određuje ko će i kako dočekivati zoru, dok neko drugi sanja pod nebeskim svodovima sreće, mira i blagostanja jer nema razlog za brigu. Sebično je i tužno što smo kao ljudska bića spremni da mirno stojimo dok druga osoba pored nas pati, krvari i živi život koji nije vrijedan življenja. Ali nas su učili da ga mrzimo, da ga ne vidimo, da ga ne čujemo, da ga osudimo ako je drugačiji od nas. Tako se iz dana u dan pretvaramo u tijela bez duše koja lutaju bulevarima i ulicama bez cilja. Odvajamo se jedni od drugih i biramo da budemo zbijeni u sopstvenu samoću. Stidim se što nam treba tragedija da bismo se dodirnuli, da bi osvijestili koliki razdor postoji među nama u društvu tek onda kada nekoga zbog tih razlika izgubimo, a onda, ponovo, nakon nekog vremena zaboravimo i postanemo nijemi. Stidim se što moramo postati puka sirotinja, protjerana s kućnog praga s jednim zavežljajem u ruci, kako bismo tek onda u drugom prognaniku vidjeli svog rođenog brata.

Mi ljudi imamo sposobnost da se slomimo na milijardu komada, da odustanemo od svega, od sreće, od ljubavi, od života. Da ne vjerujemo u sutra istom onolikom snagom koliko smo nekada vjerovali da je svijet naš, da će nam svako jutro donijeti nešto ljepše od prethodnog. Ali nekad su razlike te koje stvaraju mrznju među nama, koje nas razdvajaju, koje nas ubijaju. Moja vizija zajedništva je da tu jednakost ostvarimo dok smo još ovdje, pod ovim Suncem. Aktivno učestvovanje i angažovanje u društvu je naš način da kažemo da ne želimo biti stranci kojji okreću glavu, već bića koja biraju da spajaju ljudskost tamo gdje nas je različitost nekada razdvajala.

Jer zemlja, ta crna, proždrljiva mati, ne bira koga uzima. Pod zemljom više nije važno ko je imao palate, a ko nije imao za cipele. Ona ne pita za pol, za naciju, za status, za boju kože koja je nekome bila presuda, a nekome štit.

Mnogo je ljudi koji su žrtve nepravde, koji nijesu prihvaćeni, koji su osuđeni zbog toga što su drugačiji, što ne pripadaju negdje. Prepoznamo mi njihove suze. One su uvijek iste, iskrene i bespomoćne i nije nam važna ni nacionalnost, ni vjera, ni pol da bismo ih razumjeli. Ali mi ne želimo da ih vidimo, ne želimo ni da ih pogledamo, da pokušamo da saslušamo jecaj tih ljudi, te djece, tih majki. Tu bol svi možemo da razumijemo, ali biramo da budemo stranci koji će okrenuti glavu i tako samo nastaviti agoniju i nesreću iz koje se kao društvo nećemo izbaviti.

Ali vjerujem i iskreno se nadam da ćemo jednog dana moći da pogledamo u drugu osobu i da u njoj vidimo sve ono što mi nijesmo, drugu vjeru, drugi pol, drugu nacionalnost i da pored svega toga prepoznamo samo njenu dobrotu. Možemo da kroz svoj glas izgradimo jednakost dok smo živi, pretvarajući našu zajednicu u mjesto gdje vrijedi živjeti. Promjena koju želim vidjeti u svojoj lokalnoj zajednici je istinsko prihvatanje i razumijevanje.

Nijesmo mi ništa više do krhkih, uplašanih bića koja se kriju iza velikih riječi o porijeklu i ponosu, a istina je da se svi mi bojimo mraka, svi žudimo za dodirima i svi ćemo, bez izuzetka, otići odavde praznih ruku. Zato želim da se moj glas čuje, jer smo svi mi ovdje samo na tren, a u tom trenu smo jedni drugima sve što imamo. Pored toga, mi ipak biramo da budemo stranci.

Autor: D.R. (Berane, ME)

„Zašto želim da se moj glas čuje

Često imam osjećaj da glas mladih ostaje u sjenci “autoriteta”, da je kao šapat koji obično nadjačaju oni “iskusniji”. Imati glas u društvu za mene predstavlja izraženu misao koja ima svoju težinu, misao koja će biti saslušana, uvažena i shvaćena ozbiljno. Nije to potreba da uvijek budem u pravu, već želja da moje mišljenje ne bude svedeno na rečenicu: „Pusti je, ona je mlada”.

Smatram da su upravo mladi nosioci nečeg svježeg, neobičnog, drugačijeg. Ukoliko nijesu uključeni, kako će steći osjećaj odgovornosti? Kako da postanu razvijeni, ako nije njihovo vrijeme da govore? Demokratski procesi nemaju smisla bez mladih, jer oni nisu samo posmatrači- već pokretači novog sutra.

Berane nije samo skup ulica i zgrada; to je grad koji zaslužuje da diše kroz kreativnost svoje omladine. Vjerujem da su nam potrebni prostori u kojima tišina ne vlada, već se rađaju nove ideje. Ne želimo biti samo posmatrači sopstvenog odrastanja, već aktivni učesnici u donošenju odluka koje oblikuju našu školu i naš grad. Vrijeme je da se glas mladih čuje, jer samo tako možemo udahnuti novi život Beranama i istinski osjetiti da ovaj grad pripada nama, baš onoliko koliko i mi pripadamo njemu.

Želim da se moj glas čuje jer tišina ne donosi promjene. Ako mladi ćute, odluke se donose bez nas, a posljedice tih odluka mi ćemo osjećati najduže. Govoreći, pokazujem da mi je stalo – do svog grada, svoje zajednice i svoje budućnosti.

Autor: M.M. (Berane, CG)

Zašto želim da se moj glas čuje

Često se kaže da su mladi budućnost, ali mi smo zapravo sadašnjost. Imati glas u društvu za mene ne znači samo pravo glasa na izborima kada napunim osamnaest godina; to znači imati platformu na kojoj se moji strahovi, nade i ideje uzimaju u obzir. Učestvovati u demokratskim procesima znači biti dio „motora“ koji pokreće zajednicu, umjesto da samo pasivno sjedim na zadnjem sjedištu i posmatram kuda nas drugi voze.

Smatram da je ključno da mladi budu aktivno uključeni u donošenje odluka, naročito na lokalnom nivou. Mi najbolje znamo šta nedostaje u našim parkovima, kakva je atmosfera u školama i koji su problemi s javnim prevozom koji svakodnevno koristimo. Kada se odluke donose bez nas, one često promašuju cilj jer se zasnivaju na pretpostavkama, a ne na našem stvarnom iskustvu. Naša perspektiva donosi svježinu i energiju koja je neophodna za napredak.

U svojoj lokalnoj zajednici najviše bih želio/željela da vidim više prostora za kreativno i neformalno druženje mladih — mjesta gdje možemo razvijati vještine koje nam škola ne pruža, poput digitalne umjetnosti ili građanskog aktivizma. Aktivnije učešće mladih moglo bi tome doprinijeti tako što bismo sami pokretali projekte, organizovali peticije ili kroz učenički parlament direktno komunicirali s opštinskim vlastima.

Želim da se moj glas čuje jer odbijam da budem tihi posmatrač sopstvenog života. Moj glas je moj alat za izgradnju pravednijeg i modernijeg društva u kojem se svako osjeća viđenim i saslušanim.

Autor: B.Š. (Berane, ME)

Zašto želim da se moj glas čuje

Pojedinci oblikuju društvo, a onda društvo oblikuje pojedinca. Zato je važno kakvo društvo gradimo, da ne bismo stvorili nesavjesne pojedince koji će, opet, graditi nedemokratsko društvo. Poput začaranog kruga, rekla bih. Za napredovanje u društvu potrebno je da se glas svih nas čuje. U posljednje vrijeme, često se stavlja akcenat na angažovanju mladih u oblikovanju društva. Baš to je tema ovog eseja.

Smatram da se sve više radi na tome da se napravi prostor za mlade, kada je riječ o analiziranju i potencijalnom unapređenju naše zajednice. Ipak, taj prostor bi možda mogao biti malo većih dimenzija. I dalje je mnogo onih koji našu mladost povezuju sa neznanjem, nerazumijevanjem, naše predloge i stavove karakterišu kao prevelike ambicije. Zato mnogi od nas odu u drugu krajnost - nezainteresovanost, što je po mom mišljenju najgore. Uprkos našem ne toliko bogatom iskustvu, što je i normalna pojava budući da tek spoznajemo svijet oko sebe, trebalo bi da aktivno učestvujemo o svemu.

Rekla bih da je sam pojam aktivnog građanstva za dobar dio mladih nekako apstraktan. Aktivno građanstvo ne podrazumijeva samo vođenje politike i razumijevanje trenutnih političkih strujanja u najužem smislu, već mnogo više od toga. Aktivnim građaninom možemo nazvati onoga koji ima svijest o onome što je dobro za društvo u kojem živi, bavi se bitnim temama, uključuje se u nevladin sektor, pomaže drugim ljudima i nastoji da se njegov glas čuje... Zar nisu mladi prvi u tome? Spremni smo da volontiramo kad treba, da učestvujemo u humanitarnim ili ekološkim akcijama, upravo mladi su ti koji imaju najveći stepen tolerancije prema različitostima, podržavaju nove ideje. Sve to glasno, vidljivo i bez straha! Pa ipak, djeluje kao da još uvijek postoji izvjesno kolebanje kad se pomenu mladi u istom košu sa određenim važnim političkim i demokratskim odlukama.

Kao što je rano djetinjstvo kod djeteta često indikator kakav će mu kasniji život biti, tako je za nas mlade lokalna zajednica važan faktor za dalji razvoj. Ako nam u sopstvenoj kući šire krila, lako ćemo se izboriti sa svim poteškoćama jednom kad izađemo iz nje. U suprotnom, ko zna da li ćemo se ikada i usuditi napustiti tu kuću. Slično ovome, prihvatanje ili neprihvatanje nas kao ravnopravnih za oblikovanje društva od strane naše lokalne zajednice umnogome utiče na naše buduće angažovanje. Često lokalne uprave dezintegrišu mlade ljude, ne shvatajući da tako urušavaju temelje nekog boljeg sutra. Sa druge strane, smatram da lokalna zajednica u kojoj sam ja odrasla podržava mlade ljude i nastoji da afirmiše njihove ideje i stavove.

Za kraj, valja pomenuti da svako društvo koje želi da napreduje, mora biti otvoreno za promjene kada je to potrebno. Mišljenja sam da u našoj zajednici treba da se jača osjećaj empatije, a slabi zavist jednih prema drugima, treba da se jača osjećaj pripadnosti i slobode mišljenja, treba da stvaramo društvo u kome smo svi jednaki kada je u pitanju izgradnja efikasnije zajednice. U našem društvu ima mjesta za sve: za stare, mlade, nemoćne, jake, čak i one kućice i maćice sa ulice. U našem društvu ima mjesta i za zgrade i fabrike, ali i za zelenilo i prirodu. Male promjene vode ka velikim stvarima.

Shodno svemu što sam već rekla, još jednom ću istaći koliko je bitno da se glas svih nas mladih čuje. Raduje me spoznaja da postepeno idemo ka tome, da smo kao društvo postali svjesniji važnosti angažovanja mladih u društvenim sferama života i nadam se da je ovo tek početak, te da ćemo dobiti prostor koji zaslužujemo da iskažemo sve što imamo.

Autor: M.A. (Berane, ME)

Zato moj glas treba da se čuje

Zato moj glas treba da se čuje, ali ne zato što mislim da sam najpametnija, nego zato što sam umorna od ćutanja koje nas guši. Umorna sam od rečenice mladi su budućnost, dok nas u sadašnjosti niko ništa ne pita. Umorna sam od sistema koji nas mjeri ocjenama, lajkovima i očekivanjima, a nikad ne pita kako smo stvarno. Uče nas da budemo poslušni, da se uklopimo, da ne pravimo talase, a onda se čude što se osjećamo izgubljeno, prazno i nevidljivo. Živimo u društvu gdje se od nas traži da odrastemo prebrzo, ali nam se ne daje pravo da pogriješimo. Govore nam da budemo svoji, ali nas ismijavaju kad se izdvojimo. Govore da vjerujemo u snove, ali nas podsjećaju koliko je realnost surova. Na društvenim mrežama moramo biti savršeni, u školi moramo biti najbolji, u društvu moramo biti jaki, a kad puknemo, kažu da smo slabi. Nije problem što smo mladi. Problem je što nas niko ne želi slušati dok ne postanemo slomljeni.

Postojeće stanje nije samo loše ono je iscrpljujuće. Sistem koji više brine o pravilima nego o ljudima, odrasli koji više drže do autoriteta nego do razumijevanja, društvo koje radije osuđuje nego da pomogne. I onda se pitaju zašto mladi bježe u telefone, u ironiju, u tišinu. Možda zato što se svaki put kad progovorimo naš glas umanjuje, prekida ili ignoriše. Ali dosta je. Naš glas nije buka on je alarm. Mi nismo problem koji treba popraviti; mi smo generacija koja vidi pukotine i ima hrabrosti da ih pokaže. Možemo napraviti bolje društvo ako prestanemo čekati dozvolu da budemo glasni. Ako podržimo jedni druge umjesto da se takmičimo ko je savršeniji. Ako tražimo obrazovanje koje nas uči da mislimo, a ne samo da ponavljamo. Ako gradimo zajednice gdje je ranjivost snaga, a ne sramota.

Zato moj glas treba da se čuje jer iza njega stoji hiljade mladih koji su predugo šaputali. I možda će nekome biti neprijatno da nas sluša. Možda će reći da smo previše glasni, previše emotivni, previše oštri. Ali istina nikad nije bila tiha. A mi više nemamo luksuz da budemo nečujni.

Autor: S.S. (Berane, ME)

Zašto želim da se moj glas čuje

Želim da se moj glas čuje jer jedna riječ može biti putokaz nekome ko se osjeća izgubljeno u tišini. Iskrenost je hrabrost, a hrabrost inspiriše.

Svako od nas ima svoj otisak prsta u svijetu, naš glas, uskratiti ga svijetu je isto kao i uskratiti mu dio istine. Ljudi često ćute jer smatraju da je njihov glas samo mala kap u okeanu drugih, ali moramo biti svjesni da upravo te kapi čine okean. Govoreći danas oslobađamo put za ono što nadolazi sutra. Zalagala bih se za jednakost svih nas. Smatram da svi razumni ljudi podjele vide kao nepoželjne i društveno neprihvatljive. Različitosti svih nas su ono što daje boju ovom crno-bijelom svijetu. Drugačije ophođenje samo zbog različitih fizičkih, duhovnih ili društvenih karakteristika nikada nije, niti će biti ispravno. Na kraju svake priče ipak će se vrednovati kakvi smo bili iznutra a ne ono što se vidjelo na površini. Želim da moja misao odjekuje svijetom, kao eho u planini, i učini ga ljepšim mjestom.

Ćutanjem smo samo nijemi posmatrač sopstvenog života. Naš život je kao film u kojem smo mi glavni akter ako iskažemo svoje mišljenje. Dok ćutimo ostajemo sporedna uloga u drami u kojoj nam neko drugi piše didaskalije.

Autor: J.M. (Berane, ME)

Zašto želim da se moj glas čuje

Poput velikog i uzburkanog okeana, dubok je i raznovrstan svijet u kojem obitavamo i živimo. Baš poput okeana kada ga uznemire plima i osjeka, tako i svijet u kojem svi tiho i neprimijetno koračamo vrvi, uznemiruje se i silama vrtloga u najveće dubine uvlači sve što se nalazi na površini. Malenom i običnom čovjeku upravo „za oko“ zapada taj nemir na površini, ljute bure, brodovi koji se bore sa opakom mećavom nemajući pred sobom nikakvu čarobnu zavjesu koja će ih pokriti i zaštititi pred ljutim udarcima prirode, a često zanemaruje ljepote tog okeana i svega onoga što se u njegovim neistraženim dubinama nalazi.

Skoro svaka dubina na ovoj zemlji je ostala neispitana do kraja, bilo da je to neka u okeanu, moru, zemlji ili ona koja je tako blizu i tako naizgled plitka, a tako kompleksna i duboka. Upravo ta dubina do čijeg dna još uvijek niko nije imao hrabrosti poći je ljudska duša i srž njegovog lika i postojanja. To je dubina koja površini diktira izgled i boju, ponašanje i vrlinu. Ta dubina povezana je sa površinom dubokim brazdama, kanjonima i uzburkanim rijekama kojim vrvi i teče rijeka crvene boje – krv, komponenta koja povezuje svaki segment naše postojanosti u savršenu harmoniju i usklađenost. Kako ono opipljivo, vidljivo i „oku dostupnom“ vrlo lako reaguje na sve što mu prolamanjem kamenja ove rijeke donesu, tako do njega stiže i svaka naša potajna želja, strah, strast ili nešto što čuvamo duboko, ali čak i ispod još nekog kamena ili spuštenog sidra, za slučaj da neko i pokuša da proviri, nikada ne ugleda našu ogoljenost i tajanstvenost. Naše srce počinje da kuca uznemireno i neravnomjerno, krv struji ubrzano, a mozak radi uzrujano upravo onda kada osjeti neprihvaćenost, nemogućnost izjašnjavanja i iznošenja onoga što ga potiskuje i na srcu stvara ožiljke duboke i krvave, takve da ako i ikada zarastu ostave tragove velike i duboke kao što su najveći kanjoni, a bole kao da se njima izliva sveža lava. Upravo poput aktivnog vulkana i razjarene lave, osjeća se covjek u svojoj duši kada nešto želi, a to mu je nedostupno, nedopustivo ili ograničeno. On se tada osjeća kao da želi dohvatiti najsjajnije zvijezde, ali nema dovoljno velike merdevine za to. Iako svijet teži urbanizaciji, modernizaciji i načinu života koji će se svesti na razlikovanje svega nekoliko dugmića koji će rukovati našim danom, u našem društvu, ali i nekima koje ne znamo, postoje pojedinci koji žele da se njihov glas čuje. Takvi osjećaju da se površina uzburkala, a svojim glasom pokušavaju da je umire, ali vrlo često taj njihov glas nije dovoljno jak i jasan, te ga zvuk gužve i žurbe brzo uguši. Možda je to upravo samo glas koji želi da predloži da se zvuk gužve, sirene i pogonske mašine barem malo smanji, da se njegova čula odmire, a možda i samo šum lišća i prirode koja pokazuje žuti karton betonu. Šta poručuje u stvari taj glas, taj talas koji udara u stijene I proizvodi šum i zvuk lomljenja, nikada se ne može ni čuti sasvim jasno i dobro, sve dok ne izoštrimo sopstvena čula i pripremimo ih da dobro obratimo pažnju, čujemo i vidimo i konačno upotrijebimo ono što nam je prirodno dato, ne oslanjajući se na upotrebu saveznika robota, vjestacke inteligencije ili sličnog „pomagala“, koje je zapravo poput zamke, lijepo ukrašenog i dekorisanog kaveza u koji bi svak ušao i zadivio se njegovoj ljepoti, ali bi isto tako I kasno primijetio jednu, ali glavnu manu – vrata koja će zatvoriti i zarobiti nas. Kako čovjek od skoro posmatra svijet sa unutrašnje strane prozora kancelarije ili ordinacije, ne pokušavajući da proviri i uvjeri se sta se dešava i čuje sa njegove spoljašnje strane, on nije ni u mogućnosti da primijeti nedostatke njegovog društva, a kako prozore drži zatvorenim, ni da čuje makar glas koji mu na to ukazuje.

Svijet se oslanja na starije, iskusnije, ali se nekada trebamo zapitati i sta je to na čemu isti ostaje. Cvijeće i drveće ne bi imalo svoju čar i ljepotu da se ne smjenjuju četiri godišnja doba.

Autor: M.P. (Berane, ME)

Glas sa kraja grada

Živim na periferiji grada, u naselju gdje mladi često nemaju gdje da se okupe ili provedu vrijeme. Nema sportskih terena koji bi bili sigurni, nema prostora za kulturne ili kreativne aktivnosti, a domovi kulture i omladinski klubovi su daleko ili ne funkcionišu. Često nam odrasli ne daju priliku da učestvujemo u odlukama koje se tiču naše zajednice, i osjećam kao da naši problemi i želje nisu važni.

Ponekad mi nedostaje prostor gdje bih mogla da osjetim da sam važna i da moje mišljenje ima težinu. Često se sjećam kako smo moje prijateljice i ja kao djevojčice sjedile na klupama, pričale o budućnosti i sanjale o tome šta bismo mogle da postanemo. Danas vidim koliko je tih snova ostalo zanemareno i koliko bi prostora i prilika ovdje trebalo da mladi zaista mogu da se izraze i učestvuju u promjenama.

Ponekad me boli kada čujem da mladi „nisu zainteresovani“. Istina je da jesmo, ali smo umorni od toga da nas niko ne sluša. Kada predložimo da se sredi igralište ili otvori omladinski klub, odgovor je najčešće: „Nema sredstava“ ili „Nije prioritet“. A ako mi nismo prioritet sada, kada ćemo biti?

Želim da se moj glas čuje jer ne želim da odrastem sa osjećajem da sam manje vrijedna samo zato što živim na periferiji. Želim jednake šanse, jednaku pažnju i jednako poštovanje. Želim da se moje mišljenje računa kada se planiraju promjene u našem naselju.

Aktivno građanstvo za mene znači hrabrost da podignem ruku i kažem: „I mi postojimo.“ Znači da se pojavim na javnoj raspravi iako mislim da me niko neće čuti. Znači da vjerujem da moja riječ ima težinu, čak i ako dolazi sa kraja grada.

Sanjam o tome da jednog dana mladi sa periferije neće morati da se bore da budu primećeni. Da ćemo imati mjesta gdje možemo da se okupljamo, družimo i razvijamo naše talente. Da ćemo biti dio grada, a ne njegova sjena.

Zato želim da se moj glas čuje — jer svaki put kada progovorim, osjećam da vraćam dio dostojanstva sebi i svom naselju. I vjerujem da promjena počinje onda kada neko odluči da više ne čuti.

Autor: M.B. (Berane, ME)

Glas generacije

Imati glas u društvu za mene ne znači samo pravo glasa na izborima, već aktivno učestvovanje u oblikovanju sveta oko sebe, naročito na lokalnom nivou gde su promene najvidljivije i najbrže moguće. Aktivno uključivanje mladih u donošenje odluka je ključno jer mi najbolje znamo šta nam je potrebno – od sportskih terena do modernijeg obrazovanja. Zato bih želeo da vidim značajnu promenu u svojoj lokalnoj zajednici: otvaranje omladinskog centra sa radionicama za digitalne veštine i kreativne projekte. Kroz aktivno učešće, mladi bi mogli da se organizuju, iznesu ovaj predlog opštini, učestvuju u planiranju i na kraju upravljanju centrom, pretvarajući našu viziju iz snova u opipljivu stvarnost i dokazujući da naš glas ima moć.

Autor: B.V. (Berane,ME)

Mostovi u magli

Imati glas u društvu za mene znači posedovati oruđe, moćno i nevidljivo, kojim mogu uticati na svet oko sebe, a ne samo biti nemi posmatrač odluka koje oblikuju moju budućnost. Učešće u demokratskim procesima nije samo pravo, već odgovornost da se to oruđe iskoristi za izgradnju pravednijeg i solidarnijeg društva. Važno je da mladi budu aktivno uključeni u donošenje odluka na lokalnom nivou jer smo mi pokretačka snaga i nosioci promena, sa svežim idejama i inovativnim rešenjima koja mogu značajno doprineti razvoju lokalnih zajednica. Uključivanjem u ove procese osnažujemo zajednicu u celini, jer gradimo mostove poverenja i zajedničkog delovanja, a ne samo simbolično učešće. Ignorisanjem glasa mladih, društvo rizikuje da izgubi dragocen potencijal i perspektivu. Promena koju bih želeo da vidim u svojoj lokalnoj zajednici je više uređenih i bezbednih javnih prostora za mlade – mesto gde možemo da se okupljamo, razmenjujemo ideje i radimo na zajedničkim projektima. Aktivno učešće mladih može doprineti ovoj promeni tako što ćemo predstaviti konkretne planove, organizovati volonterske akcije uređenja parkova ili čak pokrenuti inicijative za osnivanje omladinskog centra. Na taj način bismo pokazali inicijativu, rešavali konkretne probleme i oblikovali budućnost u kojoj se osećamo kao aktivni građani.

Autor: B.V. (Berane,ME)

Funded by
the European Union

PROJEKT: TAKE ACTION! BECAUSE, WHO IF NOT YOU?

Cilj projekta je jačanje sudjelovanja mladih u demokratskim procesima i uključivanje u donošenje odluka na lokalnoj razini u Hrvatskoj i Crnoj Gori, kroz razvoj participativne demokracije i savjeta mladih.

Ciljana skupina: mladi

Trajanje projekta: 18 mjeseci

Ukupna vrijednost projekta: 340.775,00 €

Nositelj projekta:

Udruga Centar za mlade Dalj

Partneri na projektu:

Općina Erdut (HR)

Općina Berane (ME)

NVO Crnogorska Iskra Berane (ME)

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja isključivo su stavovi autora te ne odražavaju nužno stajališta Europske unije ili Europske komisije. Europska unija niti tijelo koje dodjeljuje sredstva ne mogu se smatrati odgovornima za njih.